

ستاره‌ها، پول و امکانات، کار خود را کردند

شلیک به مغز فوتبال ایران!

حامد جیرودی

روزنامه نگار

آمارها و نتایج در فوتبال، مثل یک آینه شفاف هستند و نقاط ضعف و قوت را به خوبی نشان می‌دهند. پرسپولیس، سپاهان و نساجی، سه نماینده فوتبال ایران در این فصل از لیگ قهرمانان آسیا بودند که از بین آنها تنها سپاهان به عنوان یکی از بهترین تیم‌های دوم گروه‌های مختلف، راهی مرحله بعد این رقابت‌ها شد. این در حالی است که هر چهار نماینده عربستان توانستند جواز حضور در مرحله یک هشتم نهایی را پیدا کنند. اتفاق بدتری که در این بین افتاد، ناکامی تیم‌های ایرانی برابر تیم‌های سعودی بود. در جدال تیم‌های ایرانی و عربستانی، پنج برد (یک برد الاتحاد برابر سپاهان با حکم کمیته انضباطی کنفدراسیون فوتبال آسیا به دست آمد) در کارنامه نمایندگان این کشور به ثبت رسید و تنها یک امتیاز نصیب پرسپولیس شد تا پرسپولیس، سپاهان و نساجی رنگ برد را برابر النصر، الاتحاد و

ناکامی در آسیا، ثمره یک دهه نزول

جلال چراغپور

کارشناس فوتبال

حذف پرسپولیس از رقابت‌های لیگ قهرمانان آسیا با شکست مقابل الدحیل یک اتفاق قابل پیش‌بینی بود. این اتفاق را می‌توان در دو بخش تقسیم کرد. یکی از این دو موضوع، عمومی است و مختص پرسپولیس نیست، هر تیمی این کار را انجام بدهد همین بلا سرش می‌آید و هیچ فرقی نمی‌کند. یک درسی در تئوری‌های فوتبال وجود دارد به نام اینکه خواسته‌های فنی مربیان از تیم باید با Player available یا بازیکنانی که در اختیار دارید، تناسب داشته باشد. اسم آن نگرش Player available است. این یک درس است، یعنی در کلاس‌های مربیگری این را آموزش می‌دهند ولی نه در ایران و کمیته آموزش ما، اما در دروس کلاسیک دنیا وجود دارد. پرسپولیس درون این حفره یا Gap افتاد، اگر دقیق‌تر بگوییم پرسپولیس در دامی افتاد که خودش ترسیم کرده بود. حریف برای ما دامی نداشت. ما خودمان دامی را پهن کردیم که شکار اولش بودیم. حالا کجا اتفاق افتاد؟ ما همین‌طور که دیدید، ممکن بود در ۳ صحنه آخر هم گل بخوریم، بیرون‌روی گل دوم در واقع سومین موقعیت تک به تک که ایجاد شد را دریافت کرد. اگر این حادثه اتفاق می‌افتاد، پرسپولیس در وقت اضافه گل سوم را هم دریافت می‌کرد.

ناهماهنگی استراتژی جسمانی و استراتژی تاکتیکی یکی از مشکلات بزرگ پرسپولیس بود.

چرا این اتفاق افتاد؟ چون طریقی که برای بازی ارائه شده بود مناسب توانایی جسمانی و فیزیکی بازیکنان نبود. بازیکنان از شروع بازی با پرس همه‌چانه از جلو، یعنی نوع اول پرس، شروع کردند. پرس از جلو نیاز به آمادگی جسمانی بی‌هوازی (آمادگی فیزیکی که ارتباطی با تنفس ندارد) و صد درصد دارد. با توجه به اینکه آمادگی جسمانی مورد نیاز پرس بی‌هوازی زیاد است، پس تاکتیکی که انتخاب کرده بودند با آمادگی و سوختی که در بدن‌شان ذخیره کرده بودند متناسب نبود. در نتیجه تمام کورس‌ها را باختند. در یک صحنه بازیکن تیم حریف با په توپ شد و هر ۴ مدافع ما داشتند همان بازیکن را تعقیب می‌کردند.

اتفاقاً هر ۴ نفر هم در خط درستی حرکت می‌کردند اما سرعت آنها کم بود. استراتژی جسمانی متناسب استراتژی تاکتیکی نبود و این اتفاق افتاد.

این بدان معنا نیست که آنها اشکال دارند، این است که اشتباه استراتژیک داشتند. این اشتباه بر اساس انتخاب استراتژی بوده که بدن آنها آمادگی آن را نداشتند. در نتیجه در پایان بازی و در لحظاتی از سرعت بازی، سرعت یک بازیکن حریف از تیم ما بیشتر بود. امکان داشت که این بازی با گل‌های بیشتری همراه باشد. با حذف پرسپولیس و نساجی تنها سپاهان به دور بعد راه یافت و این نشان دهنده نزول فوتبال ایران است. این یک روند رو به نزول است که در فوتبال ما اتفاق می‌افتد. این روند ثمره امسال و سال گذشته نیست، ثمره یک دهه است. این ۱۰ سال، ۱۰ سال‌ها که ما الان در داخل آن هستیم. باید حتماً یک تحول در تیم‌های ما از تیم‌های ملی گرفته تا کمیته آموزش، نحوه مربیگری و کتاب‌های آموزشی صورت بگیرد. این یک اتفاق ساده نیست. در این ماجرا

بقیه حریفان ما از آموزش‌های یکنواخت و سطح پایین AFC خارج شده‌اند و ما هم اگر می‌خواهیم اتفاقات زیادی بیفتد، باید تغییرات را آغاز کنیم و این باعث می‌شود عموم مربیان ایران در همه سطوح این تحول را شاهد باشند. این تحولات یک شبه به وجود نیامده است.

یک نماینده از سه نماینده ما، در آسیا باقی مانده. به نظر شما یک سوم قابل قبول است؟ پس قابل قبول نیست چون یک سوم داشته‌های خود را در اختیار داریم. ما از ۱۰۰ درصد ۳۳ درصد را در اختیار داریم

الهلال ندیده باشند. ضمن اینکه ۹ گل خورده و تنها دو گل زده در کارنامه آنها برابر این تیم‌ها دیده می‌شود که آماری بسیار ناامیدکننده است. این نتایج در شرایطی به دست آمد که در فصل جاری لیگ قهرمانان آسیا، طلسم برگزاری مسابقات در ایران و عربستان هم شکسته شد و دیگر خبری از برگزاری مسابقات در زمین ثالث نبود اما عربستانی‌ها عملکردی خیره‌کننده از خود در نبرد با حریفان ایرانی به جا گذاشتند. اما چطور این اتفاق افتاد؟ تیم‌های عربستانی در این فصل دست به یک خانه‌تکانی اساسی زدند و ستاره‌های سرشناس فوتبال جهان را به خدمت گرفتند. بازیکنانی که بیشترشان هنوز در فرم خوبی به سر می‌برند و تا سال گذشته در تیم‌های مطرح اروپایی بازی می‌کردند. النصر بازیکنانی چون کرستیانو رونالدو، سادیو مانه، آیمریک لاپورت، مارسلو برونزوویچ، اوتاوویو و تالیسکا را در اختیار داشت. الاتحاد از بازیکنانی چون کریم بنزما، ژوتا، انگولو کانتته، فابینیو و عبدالرزاق حمدالله در ترکیب خود بهره می‌برد و الهلال هم در این فصل نیمار را به خدمت گرفت ولی پس از مصدومیت

این فوق‌ستاره برزیلی، ستاره‌های دیگری مانند کالیبدو کولیبالی، یاسین بونو، سرگی میلینکوویچ ساویچ، الکساندر میتروویچ و روبن نوس را در اختیار داشت که از قدرت این تیم کم نکرد. این نشان می‌دهد که این سه تیم از مدعیان جدی قهرمانی در این فصل از لیگ قهرمانان به شمار می‌روند و احتمالاً تیم‌های دیگر آسیایی هم نمی‌توانند برابر آنها کاری از پیش ببرند. آنها با پول فراوان این ستاره‌ها را با مربیان سرشناس به استخدام خود آورده‌اند و از طرف دیگر، امکانات فراوانی در اختیار دارند که با تیم‌های بزرگ اروپایی برابری می‌کند. این در حالی است که تیم جوان و بی‌تجربه‌ای مثل نساجی که بازیکن بزرگی هم در سطح بین‌المللی نداشت، به خاطر نداشتن ورزشگاه استاندارد مورد نظر AFC، بازی‌های آسیایی‌اش را در ورزشگاه آزادی برگزار کرد. این در شرایطی بود که این استادیوم ورزشگاه خانگی پرسپولیس به شمار می‌رفت و سپاهان هم پس از محرومیت، مجبور شد در آزادی بازی کند. تا پایان لیگ قهرمانان آسیا ۲۰۲۰ تیم‌های

که نماینده ما تازه در بین ۱۶ تیم قرار گرفته. اینجا یک سوم را داریم و بالاخره تیم‌هایی که در این دور هستند هم مدعی‌اند. وقتی عربستان با تمام نمایندگانش آمده ما تازه با ۳۳ درصد در این مرحله قرار داریم.

برخی‌ها اعتقاد دارند با توجه به عملکرد نساجی در لیگ قهرمانان آسیا، بهتر است که نمایندگان ایران از دل مسابقات لیگ برتر به این رقابت‌ها صعود کنند ولی پرسپولیس ما که از حذفی نرفت. اگر دنبال این هستیم که نساجی یا تیم‌های دیگر که به این شکل صعود کردند، بگوییم چون از جام حذفی آمده‌اند، آیا پرسپولیس که حذف شد هم جایگاه درستی نداشت و از حذفی صعود کرده بود؟ این به نظرم سؤال علمی و منطقی‌ای نیست. اگر می‌گوییم که از جام حذفی نباید صعود کنند، پس چرا جام حذفی را برگزار می‌کنیم؟ پس با چه انگیزه‌ای جام حذفی را برگزار کنیم؟ مگر به آنها پول و جایزه می‌دهند، انگیزه تیم‌ها برای جام حذفی همین صعود به آسیاست. مسابقات حذفی همان هزینه پرزور، هتل و همه هزینه‌ها را دارد. اگر تیم‌ها شانس نداشته باشند که در آسیا شرکت کنند، همان اول از مسابقات حذفی انصراف می‌دهند. به نظرم به این سؤال ممکن است با یک نظر مثبت نگاه کنیم و بگوییم که جام حذفی همچنان باشد و یکی از تیم‌های ما از این طریق به آسیا برسد.

با وجود تیم‌های عربستانی شانس صعود سپاهان به مراحل بعدی لیگ قهرمانان آسیا کم نیست. سپاهان در آخرین حد ممکن هزینه کرده که حتی مورد جرمه فدراسیون فوتبال هم قرار گرفته. در تئوری‌های رده‌های پایه فوتبال یک صحبتی دارند که می‌گویند یک بازیکن خوب برای یک بازی ممکن است سرنوشت‌ساز باشد اما برای یک تورنمنت نه، امکان ندارد این کار را انجام بدهد. اگر ساختار و زیر بنای فوتبال سپاهان درست شود در واقع ساختار تمام فوتبال ایران درست شده. مثل فولاد، ذوب‌آهن و تراکتور. سپاهان و ذوب‌آهن امکاناتی دارند که استقلال و پرسپولیس ندارند. بنابراین مشکل جای دیگر است و صعود یا سقوط به حوادث بستگی ندارد. حوادث نه قابل پیش‌بینی هستند و نه قابل تکرار. سپاهان خیلی خوب بازی می‌کند اما قاعده فوتبال این است که حریف، شما را چطور بررسی می‌کند. مثلاً در جام جهانی دیدیم که مراکش، کره و ژاپن چه بازی‌هایی را بردند. آنالیز فردی، موضعی، بدنی و تاکتیکی داشتند که دیدید چه رقابتی را شکست دادند.

تلنگر لیگ قهرمانان آسیا به فوتبال ایران
هر روز ناکام‌تر از دیروز

مجتبی حسین مرشدی

روزنامه نگار

مرحله گروهی رقابت‌های لیگ قهرمانان آسیا ۲۰۲۳-۲۴ هفته گذشته با برگزاری دیدارهای هفته

آخر به پایان رسید و از فوتبال ایران تنها سپاهان توانست به‌عنوان یکی از برترین تیم‌های دوم به مرحله یک‌هشتم نهایی راه پیدا کند.

فرمت جدید لیگ قهرمانان و برگزاری مسابقات در ۱۰ گروه (۵ شرق و ۵ غرب) باعث آن شده تا همه تیم‌های دوم امکان راهیابی به مرحله بعد را نداشته باشند و تنها ۳ تیم از ۵ تیم دوم به‌عنوان برترین‌ها بتوانند در کنار ۵ تیم صدرنشین، ۸ تیم راه‌یافته به مرحله حذفی از شرق یا غرب آسیا را بسازند. در عین ناباوری اما سهم فوتبال ایران از این تیم‌ها فقط یکی بوده؛ آن هم در شرایطی که ۳+۱ نماینده در این تورنمنت داشته. سپاهان، نساجی، پرسپولیس و تراکتور،

ایرانی مقابل عربستانی‌ها به ۴۵ پیروزی رسیده بودند و در سمت مقابل عربستانی‌ها ۴۴ بار نمایندگان ایران را مغلوب کرده بودند ولی از این سال به بعد، تیم‌های ایرانی و عربستانی ۱۷ بار با یکدیگر دیدار داشتند که تنها دو پیروزی سهم نمایندگان ایران بوده و ۱۱ برد برای تیم‌های عربستانی به ثبت رسیده تا آنها ۵۵ به ۴۷ از ایرانی‌ها پیش بیفتند. تعارف که نداریم. این شرایط نشان می‌دهد که در یک تراژدی فوتبالی، به مغز فوتبال ایران شلیک شده و باید دست‌ها را برابر ستاره‌های بزرگ، امکانات و پول بالا برد.

اینطور نیست؟

۲ بار به فینال لیگ قهرمانان آسیا رسیده تا نساجی که برای نخستین بار به لیگ قهرمانان صعود کرده؛ با شرایطی متفاوت اما در نهایت حذف شدند تا فوتبال ورزشکسته و رو به افول ایران آن هم برابر فوتبال سعودی و رو به رشد کشورهای حاشیه خلیج فارس و حتی ازبکستان نمایان‌تر شده باشد.

افت کیفی و کمی فوتبال ایران از آنجا مشخص‌تر است که سعودی‌ها و سایر رقبا با جذب ستاره‌های بزرگ و مربیان کاربلد، سطح فوتبال باشگاهی خود را از آسیا فراتر برده‌اند و این‌جا هنوز در گیر و دار نصب VAR، تجهیز سکوی‌های ورزشگاه یا ترمیم چمن ۲۰ ساله ورزشگاه دیگر آن هم دقیقاً در زمان بازی‌های مهم هستیم.

لیگ قهرمانان امسال نشان داده تا چه حد سطح فوتبال باشگاهی کشورمان از سطح آسیا عقب مانده و اگر دست نچینانیم، این فوتبال بدون درآمدزایی و فقط با صرف هزینه دیگر نمی‌تواند حتی در لیگ قهرمانان حاضر باشد؛ بخصوص آنکه لیگ نخبگان با شرایطی متفاوت در راه خواهد بود.

تیم‌های ایرانی حاضر در لیگ قهرمانان بوده‌اند که از این جمع فقط و فقط سپاهان موفق به راهیابی به دور بعد حذفی شد.

شاید اگر ماجراهای عجیب و غریب ورزشگاه نقش‌جهان و باخت ۳ بر صفر سپاهان مقابل الاتحاد عربستان وجود نداشت، اکنون سپاهان به‌عنوان تیم نخست گروه به مرحله بعد می‌رفت اما این فرضیه هم در افزایش تعداد تیم‌های ایرانی چندان تأثیری نمی‌گذاشت، چرا که نساجی و پرسپولیس به خودشان باختند و تراکتور هم که در پلی‌آف حذفی شده بود.

تیم‌های الهلال، النصر، الفیحاء والاتحاد از عربستان سعودی، نوبهار و نسف‌قارشی از ازبکستان، العین از امارات و سپاهان هم از ایران تیم‌های صعودکننده به مرحله یک‌هشتم نهایی لیگ قهرمانان لقب گرفتند. عربستان سعودی با ۴ نماینده از مجموع ۸ تیم صعود کننده، آمار رشک‌برانگیز ۵۰ درصدی از تیم‌های مرحله یک‌هشتم نهایی (منطقه غرب) را به خود اختصاص داده است. فرقی هم ندارد از پرسپولیس که تاکنون

